

Datum: Vrijdag 1 december 2023
Tijd: Aanvang 15:00, 17:15 Borrel
Locatie: Amsterdam Law Hub, Nieuwe Achtergracht 164, Amsterdam

Authenticiteit, waarde en waardering van kunst

De VKCR najaarsbijeenkomst vond dit jaar plaats in de Law Hub, onderdeel van de Universiteit van Amsterdam en het betrof een zeer actueel onderwerp. In het nieuws verschijnen veel berichten over de authenticiteit en waardering van een kunstwerk. Regelmatig wordt de authenticiteit van een kunstwerk in particulier of publiek bezit door een eigenaar, een museum of een veilinghuis bevestigd. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om meesterwerken van Rembrandt of Vermeer.

Tijdens deze bijeenkomst liet **professor Bert Demarsin** van de Universiteit van Leuven de aanwezigen vele voorbeelden zien. Het begrip authenticiteit is met name een functioneel begrip, waarbij onder andere plaatsing in tijd, ruimte en geschiedenis, het gebruik en materiaal van een kunstwerk een rol spelen. Maar de marketing van een kunstwerk in de kunstmarkt is ook belangrijk. In de kunstmarkt komen onder andere veel vervalsingen, kopieën en replica's voor. En in hoeverre is een kunstwerk nog authentiek als 80% van het kunstwerk gerestaureerd is? De bepaling van de authenticiteit is afhankelijk van de toeschrijving van het kunstwerk door de expert in kwestie. Bij geschillen is het belangrijk om te kijken wie er allemaal partij zijn bij een transactie in de kunstmarkt. Er rijzen juridische vragen over wie er precies bij een transactie betrokken zijn; alleen een koper en verkoper of is er ook een tussenpersoon bij betrokken? En welke beschrijvingen van het kunstwerk zijn de overeenkomst zijn opgenomen? En wie kan aansprakelijk worden gesteld? Veilinghuizen en andere experts hebben vaak disclaimers in hun overeenkomsten opgenomen. In Nederland geldt een inspanningsverplichting, waarbij een partij moet kunnen laten zien dat er voldoende inspanningen zijn verricht om tot een juiste waardering omtrent de authenticiteit te komen.

Carel Raymakers, die verschillende malen het Van Gogh Museum heeft vertegenwoordigd in authenticiteitsrechtszaken, maakte verbinding tussen de geldende inspanningsverplichting en een uitspraak van het gerechtshof over de authenticiteit van een vermeende Van Gogh. Uit rechterlijke uitspraken blijkt dat de rechter zich niet begeeft op het vlak van de inhoudelijke beoordeling van het waardeoordeel van deskundigen. De rechter toetst wel of

de deskundigen voldoende zorgvuldig zijn geweest in hun onderzoek. Het zijn interessante vragen om te bepalen wie nou precies deskundigen zijn en waar en bij wie ligt die kwalificatie? Voor de deskundigen van het Van Gogh museum geldt wel een verhoogde verantwoordelijkheid aangezien zij een monopolistische positie hebben ten aanzien van de kennis over het werk van Van Gogh. Het blijkt in de praktijk belangrijk hoe gedetailleerd een waardeoordeel van een kunstwerk door een deskundige is. Soms lijkt het hoe meer details een waardeoordeel van de deskundige bevat des te meer mogelijkheden om dit oordeel te bevragen in een rechtszaak.

Na de twee voordrachten werd door de aanwezigen nog diverse interessante vragen gesteld waarbij het gesprek tijdens een afsluitende en borrel genoeglijk werd voortgezet.

Het was al met al een zeer bijzonder geslaagde en leerzame middag. Waarvoor dank!

